

สิทธิการลา กับ สำเนา รับผิดชอบ ต่อหน้าที่ราชการ

โดยนายนิรัฐ อินทร พนักงานคดีปกครองปฏิบัติการ
กลุ่มเผยแพร่ข้อมูลทางวิชาการและวารสาร สำนักวิจัยและวิชาการ
สำนักงานศาลปกครอง

แม้ว่าการลาจะเป็นสวัสดิการประเภทหนึ่งที่ข้าราชการทุกคนพึงได้รับจากทางราชการ แต่ถ้าหากปฏิบัติไม่ถูกต้องตามระเบียบและแบบธรรมเนียมปฏิบัติของทางราชการ ก็อาจจะเป็นความผิดทางวินัยได้ ดังนั้น จึงควรศึกษาระเบียบ กฎเกณฑ์ต่าง ๆ ให้ดี เพราะจะได้ปฏิบัติให้ถูกต้องตามระเบียบและแบบธรรมเนียมปฏิบัติของทางราชการที่ได้วางไว้อย่างเคร่งครัด ดังเรื่องที่จะนำมาเป็นกรณีศึกษา ดังต่อไปนี้

โดยข้อเท็จจริงมีว่า ผู้ฟ้องคดีเป็นพนักงานเทศบาลสามัญ ถูกกล่าวหาว่ากระทำผิดวินัยฐานไม่ถือและปฏิบัติตามระเบียบและธรรมเนียมของทางราชการ และฐานละทิ้งหรือทอดทิ้งหน้าที่ราชการ อันเป็นการกระทำผิดวินัยไม่ร้ายแรงตามมาตรา ๙๑ และมาตรา ๙๒ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ ประกอบมาตรา ๕ แห่งพระราชกฤษฎีการะเบียบพนักงานเทศบาล พ.ศ. ๒๕๑๙ โดยมีพฤติการณ์ปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบหลายประการ กล่าวคือ ผู้ฟ้องคดีป่วยเข้ารับการรักษาในโรงพยาบาลรวม ๘ วัน โดยไม่ปรากฏเอกสารการลาป่วยแต่อย่างใด และในระหว่างที่ป่วย ผู้ฟ้องคดีได้ลงลายมือชื่อในสมุดบัญชีลงเวลาการปฏิบัติราชการ โดยมีเจ้าหน้าที่นำสมุดบัญชีลงเวลาการปฏิบัติราชการและเอกสารราชการอื่น ๆ ไปให้ผู้ฟ้องคดีลงลายมือชื่อในขณะที่รักษาตัวอยู่ในโรงพยาบาล เมื่อทำการสอบสวนเสร็จผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ (นายกเทศมนตรี) จึงมีคำสั่งลงโทษภาคทัณฑ์ผู้ฟ้องคดี ซึ่งผู้ฟ้องคดีไม่เห็นด้วยจึงนำคดีมาฟ้องศาลปกครอง

ศาลปกครองสูงสุดวินิจฉัยว่า ตามมาตรา ๕ แห่งพระราชกฤษฎีการะเบียบพนักงานเทศบาล พ.ศ. ๒๕๑๙ บัญญัติว่า ให้นายกกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือนมาใช้บังคับแก่พนักงานเทศบาลโดยอนุโลม... ซึ่งตามมาตรา ๙๑ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ บัญญัติว่า ข้าราชการพลเรือนสามัญต้องถือและปฏิบัติตามระเบียบและแบบธรรมเนียมของทางราชการและจรรยาบรรณของข้าราชการพลเรือนตามข้อบังคับที่ ก.พ. กำหนด และตามข้อ ๑๗ วรรคหนึ่ง ของระเบียบ ก.ท. ว่าด้วยการลาของพนักงานเทศบาล พ.ศ. ๒๕๓๕ กำหนดว่า พนักงานเทศบาลซึ่งประสงค์จะลาป่วยเพื่อรักษาตัว ให้เสนอหรือจัดส่งใบลาต่อผู้บังคับบัญชาตามลำดับจนถึงผู้มีอำนาจอนุญาตก่อนในวันที่ลา เว้นแต่กรณีจำเป็นจะเสนอหรือจัดส่งใบลาในวันแรกที่มาปฏิบัติราชการก็ได้

ในการปฏิบัติราชการโดยปกติทั่วไป ข้าราชการต้องมาปฏิบัติราชการยังสถานที่ปฏิบัติราชการของหน่วยงานนั้น ๆ และเพื่อเป็นหลักฐานว่าได้มาปฏิบัติราชการจึงได้มีระเบียบและธรรมเนียมปฏิบัติให้ข้าราชการลงลายมือชื่อไว้เป็นหลักฐาน ณ สถานที่ปฏิบัติราชการเป็นประจำทุกวัน ในกรณีของผู้ฟ้องคดี ข้อเท็จจริงเป็นที่ยอมรับแล้วว่า ผู้ฟ้องคดีป่วยเข้ารับการรักษาตัว

ในสถานพยาบาล แต่เพื่อสร้างหลักฐานว่ามาปฏิบัติราชการจึงได้ให้ผู้ใต้บังคับบัญชานำสมุดลงลายมือชื่อมาให้ผู้ฟ้องคดีลงนาม ณ สถานพยาบาล โดยไม่ได้รับอนุญาตจากผู้บังคับบัญชา การที่ผู้ฟ้องคดีอ้างว่ามีงานเร่งด่วนต้องปฏิบัติเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยจากน้ำท่วมจึงต้องทำการเช่นนั้น ศาลเห็นว่า เป็นการกระทำเพื่อประโยชน์ของผู้ฟ้องคดีเองจะได้ไม่ต้องเสียวันลาซึ่งอาจมีผลกระทบต่อการศึกษาเลื่อนขั้นเงินเดือนของผู้ฟ้องคดี และในฐานะที่ผู้ฟ้องคดีเป็นข้าราชการระดับบริหารที่ต้องปกครองดูแลผู้ใต้บังคับบัญชายังเป็นการไม่สมควรที่จะประพฤติปฏิบัติเช่นนี้ที่จะให้ผู้ใต้บังคับบัญชาเอาเยี่ยงอย่าง นอกจากนี้ การที่ผู้ฟ้องคดีป่วยก็มีระเบียบกฎหมายอยู่แล้วที่จะต้องปฏิบัติตามราชการแทนหรือรักษาราชการแทน อุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีจึงไม่อาจรับฟังได้ ดังนั้น การที่ผู้ฟ้องคดีได้สั่งให้เจ้าหน้าที่ ผู้ใต้บังคับบัญชาของผู้ฟ้องคดีนำสมุดบัญชีลงเวลาการปฏิบัติราชการไปให้ผู้ฟ้องคดีลงลายมือชื่อที่โรงพยาบาล ในระหว่างที่ผู้ฟ้องคดีพักรักษาตัวเป็นระยะเวลารวม ๕ วัน ซึ่งเป็นวันเปิดทำการของราชการโดยไม่ยื่นใบลาป่วยตามข้อ ๑๗ วรรคหนึ่ง ของระเบียบ ก.ท. ว่าด้วยการลาของพนักงานเทศบาลฯ จึงเป็นกรณีที่ผู้ฟ้องคดีปฏิบัติไม่ถูกต้องตามแบบธรรมเนียมปฏิบัติของทางราชการ และจงใจไม่ปฏิบัติตามข้อ ๑๗ วรรคหนึ่ง ของระเบียบ ก.ท. ว่าด้วยการลาของพนักงานเทศบาลฯ กรณีจึงถือได้ว่าการกระทำของผู้ฟ้องคดีเป็นการกระทำผิดวินัยฐานไม่ถือและปฏิบัติตามระเบียบและแบบธรรมเนียมของทางราชการอันเป็นความผิดวินัยอย่างไม่ร้ายแรง ตามมาตรา ๙๑ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือนฯ ประกอบกับมาตรา ๕ แห่งพระราชกฤษฎีการะเบียบพนักงานเทศบาลฯ การที่ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีคำสั่งลงโทษภาคทัณฑ์ผู้ฟ้องคดีก็เป็นโทษสถานเบาอยู่แล้ว คำสั่งดังกล่าวจึงเป็นคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมาย (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๘๗/๒๕๕๓)

ข้าราชการย่อมมีหน้าที่ที่จะต้องรักษา “วินัย” อย่างเคร่งครัด หากเมื่อใดที่ประพฤติหรือปฏิบัติฝ่าฝืน “วินัย” แล้ว จึงต้องได้รับโทษตามสมควรแก่กรณี ยิ่งเป็นผู้บังคับบัญชาระดับผู้บริหารก็ยิ่งสมควรที่จะประพฤติปฏิบัติให้เป็นเยี่ยงอย่างแก่ผู้ใต้บังคับบัญชา ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริตและเอาผลประโยชน์ของทางราชการเป็นที่ตั้งมากกว่าเอาผลประโยชน์ส่วนตัวเป็นที่ตั้ง